

На основу члана 22. Закона о јавним предузећима ("Службени гласник РС", бр. 15/16 и 88/19), члана 56. Закона о заштити природе ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10, 91/10, 14/16, 95/18 - др. закон и 71/21), члана 13. Закона о националним парковима ("Службени гласник РС", бр. 84/15 и 95/18 - др. закон) и члана 29. Статута ЈП "Национални парк Тара" Бајина Башта,

Надзорни одбор ЈП "Национални парк Тара" Бајина Башта, на редовној седници одржаној 29. јула 2021. године, донео је

Правилник о унутрашњем реду и чуварској служби у Националном парку Тара

Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 114/2021 од 30.11.2021. године, а ступио је на снагу 8.12.2021.

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о унутрашњем реду и чуварској служби у Националном парку Тара (у даљем тексту: Правилник) регулишу се правила за спровођење прописаног режима заштите, а нарочито: начин понашања посетилаца и других корисника при кретању, боравку и обављању послова на заштићеном подручју; начин обављања делатности при коришћењу природних ресурса и простора за изградњу објеката; места, површине и објекти у којима се због очувања дивљих биљака и животиња и других вредности ограничава кретање или забрањује и ограничава обављање одређених радњи, као и трајање тих мера; врсте дивљих биљака и животиња чије је коришћење, односно брање, сакупљање и излов ограничено, као и начин и услови обављања тих радњи; услови заштите приликом обављања научних истраживања и образовних активности; места и услови за одлагање отпада; начин одржавања уредности и чистоће заштићеног подручја; поступак издавања сагласности и других аката корисницима од стране управљача; начин и организација чуварске службе, чувања заштићеног природног добра, опрема и средства неопходна за чување и одржавање; начин спровођења превентивних мера заштите од пожара, других елементарних непогода и удеса, у Националном парку Тара (у даљем тексту: Национални парк).

Члан 2.

Одредбе овог правилника односе се на:

1) кориснике заштићеног подручја Националног парка, односно на правно лице, предузетника, физичко лице или други субјект који имају пребивалиште или боравиште на подручју Националног парка, власнике земљишта и других непокретности, правна и физичка лица и предузетнике који коришћењем непокретности, природних вредности и добара и на други начин обављају делатност или врше послове на подручју Националног парка, односно користе природно добро и/или његове ресурсе, погодности и одлике (у даљем тексту: Корисник);

2) посетиоце заштићеног подручја Националног парка, односно правно лице, предузетника, физичко лице или други субјект који из научних, образовних, рекреативних, туристичких, спортских и културних потреба и разлога бораве на подручју Националног парка краће од 15 дана, као и лице у транзиту кроз подручје Националног парка (у даљем тексту: Посетилац).

Члан 3.

Управљање Националним парком је поверено Јавном предузећу "Национални парк Тара", Бајина Башта (у даљем тексту: Управљач).

Члан 4.

Корисници и Посетиоци дужни су да се придржавају одредаба закона, овог Правилника, упутстава са информативних табли и других ознака, као и упутстава или налога чувара заштићеног подручја Националног парка (у даљем тексту: Чувар) и других овлашћених лица Управљача.

У планирању и предузимању радова и активности или када на други начин остварују своје интересе на подручју Националног парка, Корисници и Посетиоци дужни су да поштују законе, подзаконске акте, овај правилник, важећи План управљања Националним парком Тара (у даљем тексту: План управљања) и важећи Просторни план подручја посебне намене Националног парка Тара (у даљем тексту: Просторни план).

Члан 5.

За коришћење заштићеног подручја, односно Националног парка и услуга Управљача, Корисник и Посетилац плаћају накнаду Управљачу сходно Закону о накнадама за коришћење јавних добара ("Службеном гласнику РС", бр. 95/18 и 49/19).

Обвезнике накнаде, њену висину, начин обрачуна и наплате Управљач прописује посебним актом.

Члан 6.

Унутрашњи ред у Националном парку обезбеђује Чуварска служба Управљача у сарадњи са локалним становништвом, јавним предузећима и другим привредним субјектима, установама и удружењима грађана, као и сарадњом са органима државне управе и локалне самоуправе.

II. КРЕТАЊЕ И БОРАВАК ПОСЕТИЛАЦА И КОРИСНИКА

Члан 7.

Улазак, односно приступ и боравак на подручју Националног парка је слободан и без ограничења осим на местима, у време и на начин утврђеним овим правилником.

Забрањен је улазак односно приступ без одобрења Управљача или пратње Чуvara Националног парка на површине, односно места на којима је утврђен режим заштите I степена, као и на места и објекте за које Управљач утврди ограничења за несметано управљање заштићеним подручјем као и за која је Планом управљања Националним парком одређен такав режим посете због потребе очувања дивље флоре и очувања, прихране и праћења дивљих животиња.

Забрањено је кретање Посетилаца Националног парка ван уређених и обележених стаза и задржавање ван уређених и обележених места, без пратње Чуvara Националног парка или овлашћеног лица Управљача.

Када се ради о хитној интервенцији, у случају пожара, елементарне непогоде или саобраћајног удеса или наменском коришћењу постојећих шумских и других службених путева, одобрење или пратња из става 2. овог члана не мора се прибавити односно обезбедити, већ се те активности пријављују Управљачу.

Члан 8.

Површине, места и објекти из члана 7. став 2. овог правилника су нарочито:

1) површине на којима је посебним актом утврђен режим заштите I степена:

- локалитет "Кањон Беуснице", површине 407,87 ha;
- локалитет "Звезда", површине 2.025,72 ha;
- локалитет "Клисура Дервенте", површине 235,67 ha;
- локалитет "Клисура Раче", површине 301,80 ha;
- локалитет "Рачанска Шљивовица", површине 17,81 ha;
- локалитет "Црвени поток", површине 20,09 ha;
- локалитет "Горушице", површине 11,26 ha;
- локалитет "Црвене стене", површине 45,72 ha;
- локалитет "Било", површине 14,72 ha;
- локалитет "Љути брег", површине 15,22 ha;
- локалитет "Змајевачки поток", површине 6,72 ha;
- локалитет "Студенац", површине 2,74 ha;
- локалитет "Кањон Склопови", површине 111,79 ha;
- локалитет "Алушка планина", површине 98,32 ha;
- локалитет "Пушине", површине 1,64 ha;
- локалитет "Кремићи", површине 8,07 ha;

2) природне реткости: све строго заштићене врсте флоре и фауне и њихова станишта (парцеле на којима се налазе), а које имају карактер природних реткости;

3) станишта од приоритетног значаја за заштиту односно места од посебног значаја за очување строго заштићених врста;

4) површине, места и објекти за реинтродукцију аутохтоних биљних и животињских врста и прихрану птица и других животиња;

5) простор око стабала дрвећа на којима се налазе гнезда значајних врста птица полупречника 100 метара, где се забрањује приступ и узнемиравање у репродукционом периоду;

6) спелеолошки објекти.

Површине, места и објекте из става 1. овог члана Управљач ће означити на видљив и јасан начин.

Члан 9.

Улазак у Национални парк моторним возилом може се забранити или ограничити, у складу са посебним прописом, ако се ради о транспорту опасних материја.

Управљач може краткотрајно заустављати моторна возила на уласку у Национални парк уколико на јавном путу заснује улазну станицу, а све у циљу обавештавања, пружања помоћи и контроле посетилаца и наплате накнаде за употребу моторног возила у заштићеном подручју.

Начин заснивања и рада улазних станица Управљач ће прописати посебним актом, у складу са законом.

Члан 10.

Забрањена је вожња возила на моторни погон, других возила и превозних средстава шумским путевима, односно изван путева, стаза и простора који су за то намењени, осим за службене потребе Управљача, у ванредним ситуацијама и уз посебно одобрење Управљача.

Режим саобраћаја, односно кретање, заустављање и паркирање возила на моторни погон на јавним и некатегорисаним путевима и другим саобраћајницама унутар Националног парка може се, на основу договора са

управљачима тих путева и органом надлежним за безбедност саобраћаја на путевима, регулисати односно забранити, ограничити или променити за све или одређене категорије учесника у саобраћају, ако се прекомерним или неадекватним коришћењем истих путева, угрожава или наноси штета Националном парку и природним процесима у њему.

О режиму саобраћаја из става 2. овог члана јавност и учесници у саобраћају обавештавају се на погодан начин, а деонице путева и места у Националном парку на којима није дозвољено кретање, заустављање или паркирање моторних возила видно се обележавају.

Забрањена је употреба возила на путевима супротно обавештењу и ознакама из става 2. овог члана.

Члан 11.

За коришћење чамаца, плутајућих инсталација и других пловних објеката (у даљем тексту: пловило) на хидроакумулацијама, власници односно корисници пловила прибављају одобрење Управљача.

Изузетак од претходног става су јединице Министарства унутрашњих послова и Војске Републике Србије.

Забрањена је употреба пловила без одобрења Управљача или супротно условима који су утврђени у одобрењу.

Забрањена је употреба мотора за пловила који имају снагу већу од 20 (двадесет) коња, осим за субјекте који су регистровани за обављање одговарајуће делатности, као што је организовани превоз путника.

Забрањено је спуштање, употреба и вожња глисера и скутера за воду од стране Корисника и Посетилаца Националног парка на хидроакумулацијама у Националном парку.

Забрањено је кретање пловила по мраку и у условима слабе дневне видљивости.

На хидроакумулацији односно језеру "Заовине" за пловила је дозвољена само употреба весала и електромотора.

На хидроакумулацијама односно језерима "Спајићи" и "Крушчица" забрањена је употреба свих врста пловила.

За коришћење пловила за обављање послова на управљању водоакумулацијом и одржавању хидроенергетских објеката не прибавља се одобрење већ се те активности пријављују Управљачу.

Управљач ће посебним актом прописати ближе услове употребе пловила, начин вођења њихове евиденције и издатих одобрења.

Члан 12.

Камповање и логоровање ван грађевинских парцела и окућница сталних домаћинстава, породичних објеката за одмор и туристичко-угоститељских објеката допуштено је једино на местима посебно уређеним и одређеним за те намене одлуком Управљача, Планом управљања или Просторним планом.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, камповање или логоровање може се организовати, уз одобрење Управљача, на другом месту уз пратњу и контролу Чуварске службе, у кратком трајању и за мањи број лица, а за потребе истраживачког рада и екотуризма.

Ложење ватре на отвореном, изван места одређених за камповање и логоровање допуштено је само на посебно уређеним и обележеним ложиштима, уз пријаву Чуварској служби Националног парка.

Забрањено је камповање, логоровање и ложење ватре супротно одредбама ст. 1, 2. и 3. овог члана.

Члан 13.

Власници и корисници земљишта и других непокретности дужни су да допусте приступ и пролаз Чуварима и другим овлашћеним лицима Управљача у вршењу службених радњи, као и лицима која са одобрењем Управљача обављају истраживачке и друге активности у Националном парку.

Забрањено је спречавање или ометање Чуvara и других овлашћених лица у вршењу радњи и активности из става 1. овог члана.

III. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ВРЕДНОСТИ И ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Члан 14.

Корисници и Посетиоци дужни су да примењују мере заштите природних, културних и других вредности и животне средине у складу са Законом о заштити природе (у даљем тексту: Закон), другим законима, подзаконским актима и овим правилником.

Члан 15.

Биљке и гљиве које живе у слободној природи на подручју Националног парка, а којима је Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива ("Службени гласник РС", бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16) утврђен статус строго заштићених врста, није дозвољено, кидати, ломити, чупати, сакупљати њихово семе и плодове, или их на други начин оштећивати и уништавати.

Животиње које живе, повремено или сезонски бораве у слободној природи на подручју Националног парка, а којима је Правилником о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, утврђен статус заштићених и строго заштићених врста, није дозвољено растеривати, узнемиравати, хватати, убијати и рањавати, нехотично и намерно тровати, сакупљати јаја и друге развојне облике, уништавати и оштећивати гнезда, јазбине, легла и остала места и објекте на којима се животиње размножавају, одгајају младунце, склањају, бораве и хране.

Лице које на подручју Националног парка нађе примерке заштићених биљака и животиња из ст. 1. и 2. овог члана који су оштећени, односно рањени, болесни, немоћни или мртви или приметне појаве оштећења и уништавања станишта биљака и животиња, дужно је да о томе без одлагања обавести Чуvara или друго овлашћено лице

Управљача.

Управљач води евиденцију о поднетим обавештењима, односно саставља записник у вези утврђеног стања по поднетим обавештењима.

Управљач ће по налазима и обавештењима из ст. 3. и 4. овог члана спровести законски поступак и обавестити Завод за заштиту природе Србије и надлежног инспектора, односно предузети друге потребне радње у вези тих налаза и обавештења.

Члан 16.

Дивље врсте биљака, гљива, лишајева и животиња које су утврђене Уредбом о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне ("Службени гласник РС", бр. 31/05, 45/05, 22/07, 38/08, 9/09, 69/11 и 95/18 - др. пропис) могу се сакупљати на подручју Националног парка на начин и под условима прописаним од стране надлежног ресорног Министарства и Завод за заштиту природе Србије.

Лица која врше сакупљање дивље флоре и фауне из става 1. овог члана на подручју Националног парка дужна су да Чувару или другом овлашћеном лицу Управљача пријаве дневне количине и врсте сакупљене флоре и фауне.

Сакупљање дивље флоре и фауне из става 1. овог члана није дозвољено на површинама на којима је утврђен режим заштите I степена.

За сакупљање дивље флоре и фауне на површинама и местима која су утврђена чланом 8. тач. 1), 2), 3) и 4) овог правилника, у шумама и шумском земљишту у државној својини, као и на земљишту у јавној својини на коме је утврђен режим заштите II степена потребно је прибавити одобрење Управљача.

Сакупљање дивље флоре и фауне на земљишту у приватној својини на коме је утврђен режим заштите II степена дозвољено је само власницима односно корисницима тог земљишта.

Одобрење из става 4. овог члана може се привремено ускратити или ограничити због потребе очувања флоре и фауне.

Забрањено је сакупљање дивље флоре и фауне супротно одредбама ст. 1, 2, 3, 4. и 5. овог члана.

Члан 17.

Врсте дивље флоре и фауне чије је коришћење и заштита регулисано прописима из области шумарства, пољопривреде, ловства и риболова могу се на подручју Националног парка користити на начин и под условима из тих прописа.

За приступ и боравак на местима у Националном парку која су утврђена чланом 8. тач. 1) до 6) овог правилника, ради коришћења дивље флоре и фауне у оквиру допуштених активности шумарства, пољопривреде, лова и риболова, потребно је прибавити одобрење Управљача.

Члан 18.

Управљач ће на погодан начин јавно приказати и учинити доступним Корисницима и Посетиоцима спискове врста дивље флоре и фауне из чл. 15, 16. и 17. са информацијама од значаја за њихово препознавање, заштиту и режим коришћења.

Члан 19.

Забрањено је без одобрења Управљача остављати угинуле, заклане и убијене животиње и њихове делове, кланички отпад и месне прерађевине, као и било какав органски отпад, на местима уређеним као хранилишта животиња и некрофагних птица.

Члан 20.

На подручју Националног парка забрањено је:

1) уношење, односно садња, засејавање и насељавање алохтоних дивљих врста биљака и животиња, односно врста страних за изворни живи свет Националног парка;

2) сећи или уништавати дрвеће, жбуње и осталу вегетацију, кад се тиме угрожава шума и нарушава заштита земљишта од ерозије као и на обалама и приобаљу језера, река и њихових притока где су мрестилишта риба, осим санитарне сече;

3) уносити неаутохтоне дивље биљне врсте, уносити неаутохтоне дивље животињске врсте које слободно живе, као и лов дивљачи изузев узгојног одстрела у зони режима заштите II и III степена;

4) градити објекте или изводити друге радове којима се загађује ваздух и земљиште, погоршава квалитет вода, мења њихова количина, просторни и временски распоред, осим објеката и радова за заштиту од ерозије, бујица и поплава и објеката за потребе водоснабдевања и хидроенергије у зони режима заштите III степена;

5) градити надземне енергетске, подземне и друге водове у зони режима заштите I степена;

6) градити нуклеарне објекте, депоновати комуналне и индустријске отпатке, радиоактивне и друге опасне отпадне материје;

7) експлоатисати минералне сировине, осим за привремена позајмишта у зони режима заштите III степена, ако је то одређено просторним планом подручја Националног парка;

8) градити магистралне и регионалне путеве у зони режима заштите I и II степена осим када је то предвиђено просторним планом подручја Националног парка;

9) користити шумске путеве за јавни саобраћај;

10) обављати делатности и предузимати друге радње којима се уништава природа, односно угрожавају обележја и активности Националног парка;

- 11) мењање праваца водотока;
- 12) прање моторних возила на водотоцима, језерима и извориштима;
- 13) изградња свих других објеката којима би се могао загадити ваздух, вода и земљиште, угрозити флора и фауна и у територијалним границама Просторног плана подручја посебне намене Националног парка;
- 14) издавање грађевинске дозволе за изградњу објеката у Националном парку без достављања једног примерка дозволе Националном парку.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, алохтоне врсте биљака могу се уносити на малим површина ради пејзажног уређења окућница и пословних објеката, а алохтоне врсте фауне у циљу унапређења стања водених екосистема, насеља риба и ловне дивљачи, под условима и на начин утврђеним Законом и уз одобрење Управљача.

На подручју Националног парка обавезни су контрола и сузбијање врста биљака и животиња које је ресорно Министарство прогласило за инвазивне.

Забрањено је поступање са алохтоним и инвазивним врстама биљака и животиња супротно одредбама ст. 1, 2. и 3. овог члана.

Члан 21.

Забрањено је узимати из природе геолошка и палеонтолошка документа (фосиле, минерале, кристале, пећински накит и др.) која су проглашена заштићеним природним добрима или се налазе на објекту геонаслеђа и заштићеном налазишту.

Налазач геолошких и палеонтолошких докумената из става 1. овог члана која би могла представљати заштићену природну вредност, дужан је да исте пријави и преда Чуварској служби Управљача у року од 24 часа од дана проналаска, о чему се саставља записник, а исти се од стране Управљача предају надлежном правном лицу на заштиту и чување у року од осам дана од дана проналаска, пријаве и предаје Управљачу.

Забрањено је оштећивање, уништавање, изношење и присвајање примерака биљака, животиња, фосилних остатака, минерала, пећинског накита, пећинских седимената, кристалних творевина и артефаката из пећина и крашких јама, остављање отпадака, употреба материја којима се могу загадити воде, нарушавање станишних услова биљака и животиња, исписивање графита и ложење ватре у тим објектима.

У циљу научног истраживања, заштите и уређења спелеолошких објеката може се допустити узимање и изношење предмета из ст. 1. и 3. овог члана, односно вршење мањих промена на деловима пећинских улаза и канала, у складу са Законом и под условима и на начин утврђеним актом Владе, као и уз одобрење Управљача.

Члан 22.

Забрањено је оштећивати и уништавати предмете и објекте који имају културно-историјску вредност, односно својство или статус евидентираног или утврђеног културног добра.

Нису допуштени разградња и други видови оштећивања или уништавања објеката који представљају истакнуте примере народног градитељства.

Није допуштено раскопавање места на којима су констатовани или основано претпостављени археолошки налази, нити њихово заузеће изградњом објеката и другим радовима.

Управљач ће у сарадњи са надлежним институцијама за истраживање и заштиту културних добара, археолошког и етнографског блага сачинити попис предмета, објеката и места из ст. 1, 2. и 3. овог члана на подручју Националног парка.

Управљач ће на видан и погодан начин обележити објекте и места са културно-историјским вредностима на подручју Националног парка

Члан 23.

Забрањено је обављати радове и друге активности којима се могу изазвати неповољне промене животне средине, односно загадити тле, вода и ваздух, стварати прекомерна бука и индуковати зрачење штетно по људе и живи свет, а сходно прописима који регулишу област заштите животне средине.

За радове и активности односно пројекте са могућим значајним утицајем на животну средину спроводи се поступак процене утицаја на животну средину или се без израде студије процене утицаја поступа по акту о условима и мерама заштите природе који издаје Завод за заштиту природе Србије (у даљем тексту: Завод).

Носилац пројекта дужан је да планиране радове и активности из става 2. овог члана писмено пријави Управљачу осам дана пре почетка радова.

IV. ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ И КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

Члан 24.

Пољопривредна делатност, односно обрада земљишта и гајење ратарских и воћарских култура, крмног и индустријског биља, гајење стоке, живине и пчела и примарна прерада пољопривредних производа врши се у складу са прописима који регулишу област пољопривреде, ветерине, заштите биља и фито-санитарне заштите, прописано Законом о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", бр. 62/06, 65/08 - др. закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18 - др. закон), Законом о сточарству ("Службеном гласнику РС", бр. 41/09, 93/12 и 14/16), Законом о ветеринарству ("Службени гласник РС", бр. 91/05, 30/10, 93/12 и 17/19 - др. закон), Законом о средствима за заштиту биља ("Службени гласник РС", бр. 41/09 и 17/19), Законом о шумама, ("Службени гласник РС", бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18 - др. закон), Законом о заштити природе, другим законима, подзаконским актима и овим правилником.

На подручју Националног парка није допуштено преоравати природне ливаде и пашњаке ради заснивања ораница или обрађивати земљиште на терену са стрмим нагибом на такав начин који може изазвати спирање и одношење тла

или смањење његове плодности.

На површинама на којима је утврђен режим заштите I степена није допуштено обављати пољопривредну делатност, односно обрађивати земљиште, косити траву и напасати стоку.

На површинама са режимима заштите II и III степена пољопривредна делатност је допуштена уколико испуњава услове заштите природе и животне средине.

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена, изградња и рад објеката за гајење стоке и живине ограничава се на мини и средње фарме у оквиру постојећих породичних пољопривредних газдинстава.

На површинама на којима је утврђен режим заштите III степена, капацитет и други услови изградње и рада објеката за гајење стоке и живине нису ограничени.

Објекти за одлагање стајског и другог органског ђубрива морају задовољавати прописе и стандарде заштите животне средине и санитарне заштите изворишта за снабдевање водом за пиће.

Није допуштено спаљивање органских остатака после жетве усева, док се ватра евентуално може користити за уништавање корова и отпадака на малим површинама (у викенд насељима и сл.) и у строго контролисаним условима, у складу са прописима који регулишу заштиту од пожара и уз пријаву тих радова Управљачу.

Забрањено је обављати пољопривредне делатности супротно одредбама овог члана.

Члан 25.

На површинама на којима је утврђен режим заштите II и III степена, дозвољена је примена хемијских и других средстава у пољопривреди на начин, односно са врстама и количинама тих средстава и у време како је регулисано Законом о средствима за заштиту биља ("Службени гласник РС", бр. 41/09 и 17/19), Законом о здрављу биља ("Службени гласник РС", бр. 41/09 и 17/19) и другим меродавним прописима из области пољопривреде, вода и хемикалија уз претходну сагласност ресорног Министарства.

Члан 26.

Гајење, заштита и одрживо коришћење шума врши се у складу са Законом о шумама, прописима донетим на основу тог закона и овим правилником.

Газдовање шумама у државној својини спроводи се према плановима развоја шумских подручја, основама газдовања, годишњим плановима газдовања шумама и извођачким пројектима.

Газдовање шумама сопственика за које се не доносе основе газдовања врши се на основу Програма газдовања и Годишњих планова газдовања.

На подручју Националног парка, Управљач је корисник шума у државној својини којима газдује у оквиру 5 газдинских јединица (у даљем тексту: Г.Ј.) и то: Г.Ј. "Тара", Г.Ј. "Црни врх", Г.Ј. "Звезда", Г.Ј. "Заовине" и Г.Ј. "Мелиоративно заштитне шуме Рача".

Управљач може ограничити газдовање шумама корисницима и сопственицима у појединим деловима Националног парка ако процени да би активности на газдовању шумама довеле до угрожавања природних и културних вредности или угрозиле биљни или животињски свет.

Члан 27.

На површинама на којима је утврђен режим заштите I степена, шуме су изузете из газдовања, прописаним Законом о шумама.

На осталим површинама врши се одрживо газдовање шумама као добром од општег интереса у складу са добром шумарском праксом, којим се осигурава умерено повећање површина под шумским екосистемима и побољшање њиховог састава, здравственог стања и производне способности, омогућава заступљеност виших узгојних типова и већих дебљинских разреда и квалитет дрвета, очување разноврсности и изворности дрвећа, жбуња и осталих биљака у шумским састојинама, обезбеђује заштита шума и шумски ред и омогућава планска изградња и реконструкција шумарских објеката.

Крчење и чиста сеча шуме нису дозвољени, осим ради промене врсте дрвећа и узгојних облика шуме на малим површинама, изградње шумских комуникација и објеката, заштите и надзора природних вредности и за друге планске намене изградње и уређења простора у складу са законом.

Сеча и други облици уклањања или оштећивања репрезентативних стабала дрвећа и примерака заштићених, ретких и у другом погледу значајних врста дрвећа и жбуња су забрањени.

Члан 28.

Коришћење, заштита и уређење вода и заштита од штетног дејства вода врше се на основу важећих Закона о водама, Закона о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда ("Службеном гласнику РС", бр. 128/14 и 95/18 - други закон), Закона о заштити природе, прописа донетих на основу тих закона, и овог правилника.

На површинама на којима је утврђен режим заштите I степена није допуштено коришћење вода.

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена забрањени су каптирање извора, преграђивање и регулација водотока који нису предвиђени просторним планом или одговарајућим програмом, слободно испуштање отпадних и загађујућих вода као и експлоатација речних наноса.

За каптирање извора и одвођење воде и друге хидротехничке радове на подручју Националног парка, као и за радове на водном земљишту риболовних вода, осим водних аката потребно је прибавити акт о условима заштите природе који издаје Завод.

Члан 29.

Експлоатација минералних сировина врши се у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима ("Службени гласник РС", бр. 101/15 и 95/18 - др. закон и 40/21), Законом о заштити природе, Законом о националним парковима, прописима донетим на основу тих закона, и овим правилником.

На површинама на којима је утврђен режим заштите I степена забрањени су сви облици коришћења минералних сировина.

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена није допуштена експлоатација минералних сировина и коришћење материјала из корита и са обала водотока, осим започетих радова на истраживању и експлоатацији минералних сировина за које су прибављена одобрења у складу са законом и привременог, просторно и количински ограниченог коришћења камена и дробине за потребе изградње и реконструкције објеката и уређења простора на подручју Националног парка.

На површинама на којима је утврђен режим заштите III степена не може се вршити експлоатација минералних сировина која није у складу са прописаним мерама заштите животне средине, природних вредности и културних добара и други облици оштећивања и уништавања станишних услова и живог света.

Начин и период коришћења камена и дробине, као и допуштене количине материјала из става 3. овог члана утврђују се у складу са законом, уз претходно прибављање услова Завода, а почетак и трајање радова извођач благовремено пријављује Управљачу.

Управљач може обрачунати и наплатити накнаду за обављање делатности експлоатације минералних сировина у складу са посебним актом.

V. ЛОВ И РИБОЛОВ

Члан 30.

Активности лова на подручју Националног парка обављају се у складу са Законом о дивљачи и ловству ("Службени гласник РС", бр. 18/10 и 95/18 - др. закон), прописима донетим на основу тог закона, Законом и овим правилником.

Газдовање ловиштима на подручју Националног парка врши се на основу програма развоја ловног подручја, ловних основа и годишњих програма газдовања ловиштима.

На подручју Националног парка, Управљач је корисник ловишта "Тара".

На површинама на којима је утврђен режим заштите I степена забрањене су све активности лова, а на утврђеним и обележеним стаништима и местима прихране птица и других животиња забрањен је одстрел дивљачи.

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена дозвољене су планске активности на заштити и гајењу дивљачи, укључујући и санитарни одстрел дивљачи.

На површинама на којима је утврђен режим заштите III степена лов је дозвољен у складу са законом.

За активности лова на подручју Националног парка води се посебна евиденција о времену, месту и субјектима који учествују у лову, а евиденцију води Управљач.

Члан 31.

Заштита и коришћење фауне риба на подручју Националног парка врши се у складу са Законом о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда ("Службени гласник РС", бр. 128/14 и 95/18 - др. закон), прописима донетим на основу тог закона, Програмом управљања рибарским подручјем "Национални Парк Тара" (у даљем тексту ПУРП), Годишњим програмом управљања рибарским подручјем "Национални Парк Тара", Законом и овим правилником.

Риболовне воде на простору Националног парка припадају Рибарском подручју "Национални парк Тара" (у даљем тексту: Рибарско подручје), које је одређено посебним актом Управљача, у складу са законом.

Управљач је корисник Рибарског подручја.

Члан 32.

На Рибарском подручју дозвољене су активности рекреативног риболова у складу са ПУРП, осим на риболовним водама у оквиру површина са режимом заштите I степена, где су све активности риболова забрањене.

На Рибарском подручју може се вршити риболов у научноистраживачке сврхе и санациони излов под условима утврђеним законом и програмом управљања Рибарског подручја, а на основу дозволе ресорног Министарства.

На Рибарском подручју могу се организовати такмичења у спортском риболову, у складу са законом и уз одобрење Управљача.

Члан 33.

На риболовним водама Рибарског подручја утврђују се режими риболова и период ловостаја у складу са прописима који уређују заштиту и одрживо коришћење рибљег фонда.

Управљач може, на основу указане потребе и дозволе ресорног Министарства и у складу са програмом управљања Рибарским подручјем изменити односно поштриити режим риболова и другачије одредити период ловостаја за одређене врсте риба, те забранити одређене рекреативне и друге активности на делу риболовне воде које ометају мрест, развој и кретање риба у риболовној води.

Управљач ће сваке године, после доношења годишњег програма управљања рибарским подручјем, на подесан начин учинити доступним заинтересованим риболовцима режим риболова и период ловостаја за ту годину и друге информације од значаја за заштиту и коришћење риболовних вода.

Члан 34.

Управљач, у складу са законом, издаје односно дистрибуира/продаје годишње, седмодневне и дневне дозволе за

рекреативни риболов.

Члан 35.

Уколико се на подручју Управљача установе пси без присуства власника, Управљач обавештава надлежну јединицу локалне самоуправе која је одговорна за њихово уклањање ван подручја Националног парка.

Уклањање угинулих животиња са подручја Националног парка, дужна је да организује општинска управа, у складу са Законом о ветеринарству ("Службени гласник РС", бр. 91/05, 30/10 и 93/12).

Члан 36.

За активности газдовања ловиштем и Рибарским подручјем Управљач организује посебну службу.

VI. СПОРТ, РЕКРЕАЦИЈА И ТУРИЗАМ

Члан 37.

На подручју Националног парка могу се организовати спортска такмичења и активности уколико се истим не оштећују или не угрожавају природне вредности и квалитет животне средине.

На површинама на којима је утврђен режим заштите I степена, као и на утврђеним и обележеним стаништима и местима прихране птица и других животиња, забрањене су све спортске активности.

За такмичења и активности из става 1. овог организатор прибавља одобрење Управљача и плаћа накнаду у складу са посебним актом који доноси Управљач.

Организатор је дужан да такмичење пријави Управљачу најмање 15 дана пре дана планираног за његов почетак.

За планирана спортска такмичења и активности код којих се основано претпоставља могућност утицаја на природне вредности Националног парка и квалитет животне средине организатор, на основу обавештења Управљача прибавља услове заштите природе које издаје Завод.

Забрањено је организовање такмичења и активности без одобрења Управљача и противно условима датим у одобрењу.

Члан 38.

На подручју Националног парка правна и физичка лица могу обављати делатност туризма и угоститељства, односно организовати туристичка путовања и туристичку посету и пружати услуге смештаја, исхране и пића у складу са Законом о туризму ("Службени гласник РС", бр. 36/09 и 88/10), прописима донетим на основу тог закона, Законом, и овим Правилником.

Члан 39.

Туристичке групе и појединци могу у пратњи Чуvara, водича или другог овлашћеног лица Управљача посећивати и разгледати локалитете и површине на којима је утврђен режим заштите I степена, из образовних, рекреативних, научно-истраживачких и општекултурних разлога и потреба.

Управљач може за заинтересоване туристичке групе организовати обилазак других делова подручја Националног парка.

Намераване посете односно обилазак из ст. 1. и 2. овог члана пријављују се Управљачу најмање 15 дана раније.

Управљач ће израдити и донети програм презентације Националног парка којим ће ближе уредити допуштен начин и места посећивања, истовремени број посетилаца на појединим местима и друга питања од значаја за разгледање Националног парка и упознавање његових вредности.

Члан 40.

За такмичења и активности из члана 37. и делатности из члана 38. овог правилника плаћа се накнада у складу Законом о накнадама за коришћење јавних добара, подзаконским и интерним актима Управљача.

VII. ИЗГРАДЊА ОБЈЕКТА И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА

Члан 41.

Изградња објеката и уређење простора на подручју Националног парка врши се у складу са Законом о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09 и 81/09), прописима донетим на основу тог закона, Просторним планом подручја посебне намене подручја Националног парка ("Службени гласник РС", број 100/10), донетим урбанистичким плановима, Законом и овим правилником.

На површинама на којима је утврђен режим заштите I степена забрањени су радови на изградњи објеката и уређењу простора.

На површинама на којима је утврђен режим заштите II степена забрањени су: изградња, осим изградње објеката, уређења и опремања простора за потребе рекреације, очувања и приказивања вредности заштићеног подручја, грађења и реконструкције објеката саобраћајне и техничке инфраструктуре, стамбених и економских објеката пољопривредних домаћинстава у оквиру постојећих грађевинских парцела, реконструкције, доградње и одржавања електропривредних, водопривредних и шумарских објеката, непокретних културних добара, спомен обележја и јавних чесми.

На површинама на којима је утврђен режим заштите III степена забрањени су: изградња индустријских објеката,

складишта индустријске и друге робе, великих објеката за узгој стоке и живине и других објеката који неповољно утичу на ваздух, воде, земљиште и шуме или изгледом, прекомерном буком или на други начин могу нарушити или уништити природне и остале вредности заштићеног подручја, а посебно лепоту предела, ретке и значајне врсте биљака и животиња и њихова станишта; изградња и реконструкција стамбених, економских и помоћних објеката пољопривредних домаћинстава, викендица и привремених објеката изван грађевинских реона и грађевинског земљишта утврђених и проглашених у складу са законом, а до доношења одговарајућих урбанистичких планова изградње објеката пољопривредних домаћинстава може се вршити само у оквиру постојећих грађевинских парцела.

Члан 42.

Планиране радове на изградњи објеката и уређењу простора, носилац радова односно инвеститор (у даљем тексту: Инвеститор) дужан је да писмено пријави Управљачу, сходно Закону.

Пријава из става 1. овог члана садржи основне податке о Инвеститору, врсти и обиму планираних радова, локацији и власништву на непокретностима.

Управљач ће у року не дужем од 15 дана од дана подношења пријаве доставити Инвеститору писано обавештење о томе да ли су радови Законом дозвољени, са упутством шта даље треба да ради како би прибавио акт о условима заштите природе, локацијску и грађевинску дозволу.

Управљач ће од Инвеститора тражити допуну пријаве уколико се на основу предочених података не може пружити меродавно и квалификовано обавештење.

Инвеститор је дужан да један примерак пријаве почетка грађења објекта достави Управљачу.

Уз пријаву, у којој наводи планирану динамику радова, Инвеститор прилаже акт о условима заштите природе и грађевинску дозволу.

За мање монтажне објекте привременог карактера на земљишту у јавној својини из Закона о планирању и изградњи (киосци, летње и зимске баште, тезге и други покретни мобилијар, пловеха постројења, надстрешнице, спомен обележја и др.), чије постављање и уклањање обезбеђује и уређује локална самоуправа, потребна је сагласност Управљача.

Забрањено је радове на изградњи објеката и уређењу простора изводити односно обављати без пријаве из става 5. овог члана, а монтажне објекте из става 7. постављати без сагласности Управљача.

Члан 43.

На основу одредби Закона о планирању и изградњи које се односе на објекте и радове за које се не издаје грађевинска дозвола и на основу акта којим Влада сходно Закону ближе прописује режиме заштите, поступак и начин њиховог одређивања и објекте, радове и активности који су забрањени или ограничени, Управљач ће утврдити и на погодан начин објавити списак радова на изградњи објеката и уређењу простора које Инвеститор није дужан да пријави Управљачу.

VIII. ОДРЖАВАЊЕ УРЕДНОСТИ И ЧИСТОЋЕ И УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

Члан 44.

Одржавање чистоће, одлагање и управљање отпадом на подручју Националног парка врши се у складу са Законом о управљању отпадом ("Службени гласник РС", бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18 - др. закон), прописима донетим на основу тог закона, другим законима и прописима који се односе на отпадне материје, и овим правилником.

На подручју Националног парка забрањено је:

1) стварање депонија, односно одлагање комуналног, индустријског и грађевинског отпада, амбалаже, расходованих моторних возила, других машина и апарата, осим комуналног и пољопривредног отпада пореклом са заштићеног подручја, који може да се одлаже на прописан начин на местима која су за то одређена и обележена;

2) руковање хемијским материјама и нафтним дериватима у количинама и на начин који могу проузроковати загађивање земљишта и вода и изазвати тровање и друге неповољне последице по биљни и животињски свет;

3) нерегулисано испуштање отпадних вода домаћинстава, привредних и других објеката односно испуштање противно прописима из области водопривреде;

4) складиштење стајског ђубрива на начин који нарушава животну средину, лепоту природних предела, насељених места и околине непокретних културних добара.

Регионални и локални планови управљања отпадом усклађују се са Планом управљања Националног парка.

Члан 45.

Посетиоци и Корисници су дужни да сакупљају и одлажу отпатке на местима која су посебно уређена, односно опремљена и, према потреби, обележена за те намене.

Управљач ће иницирати сарадњу са комуналним службама територијално надлежних јединица локалне самоуправе у области одржавања чистоће кроз организовано постављање и редовно пражњење контејнера, канти и корпи за смеће у насељеним деловима подручја Националног парка, викенд насељима, на површинама поред туристичких, смештајних, угоститељских објеката и местима окупљања већег броја посетилаца.

Члан 46.

Власници и Корисници непокретности дужни су да их одржавају у чистом и уредном стању.

Обавезна је сеча трулог, престарелог и оштећеног дрвећа и жбуња и поткресивање грана и уклањање корова на земљишту у путном појасу и водном појасу, око јавних и привредних објеката, културних добара, историјских

споменика и јавних чесми, на површинама за рекреацију и у кругу сеоских домаћинстава, као и чишћење и одношење истог.

Корисници и сопственици шума дужни су да одржавају шумски ред у складу са прописима у области шумарства, укључујући и обавезе што краћег задржавања посечених стабала и огревног дрвета поред путева и чишћења путева од отпадних делова насталих приликом извлачења из шуме истих.

Забрањено је запуштање и закоровљавање обрадивог пољопривредног земљишта.

IX. ОБЕЛЕЖАВАЊЕ И ПОСТАВЉАЊЕ ОЗНАКА, ФОТОГРАФИСАЊЕ И СНИМАЊЕ ФИЛМОВА

Члан 47.

Управљач у року утврђеном и на начин прописан одговарајућим подзаконским актом обележава Национални парк као заштићено подручје таблама прописаног изгледа и садржаја, а границе Националног парка обележава прописаним ознакама.

Управљач у роковима утврђеним законом и на начин прописан одговарајућим подзаконским актом обележава границу ловишта и рибарског подручја и границе делова рибарског подручја на којим је забрањен или ограничен риболов.

Управљач поставља табле односно друге ознаке са информацијама о правилима унутрашњег реда и режиму лова и риболова.

Управљач одговарајућим таблама обележава места и објекте где је приступ и боравак забрањен или ограничен.

Управљач поставља и друге табле и ознаке од значаја за спровођење режима заштите и презентацију вредности Националног парка, као што су панои, билборди, планинарске стазе, места за камповање и логоровање, хранилишта, места за отпатке и др.

Забрањено је оштећивање или уништавање и уклањање табли и натписа на таблама и других ознака из овог члана, као и њихово заклањање односно маскирање другим објектима.

Члан 48.

На подручју Националног парка није допуштено постављање информативних табли са називима правних и физичких лица и рекламних и других паноа без одобрења и сагласности Управљача.

Табле и панои из претходног става морају испуњавати елементе визуелног и естетског изгледа и бити постављене онако како одреди и пропише Управљач, а истима се мора обезбеђивати идентитет Националног парка и афирмисати његове природне вредности и специфичне одлике.

За постављање службених табли и других ознака које су утврђене прописима у области туризма, саобраћаја и јавних путева, водопривреде и енергетике није потребно прибављање решења о постављању ознака које издаје Управљач.

За постављање и држање табле и паноа из става 1. овог члана Управљач може наплатити накнаду у складу са посебним актом.

Члан 49.

Дозвољено је фотографисање и снимање тонских и видео записа и филмова на подручју Националног парка.

За радње из става 1. овог члана које се врше у комерцијалне сврхе потребно је прибавити сагласност Управљача и за њих се плаћа накнада, на основу издатог решења на основу Закона о накнадама за коришћење јавних добара, подзаконских аката и аката које доноси Управљач.

Ради прибављања сагласности из става 2. овог члана, организатор снимања односно заинтересовано лице пријављује планиране активности снимања Управљачу који је дужан да сагласност изда у року не дужем од 15 дана.

За активности фотографисања и снимања заинтересовано лице ће према потреби и обавештењу Управљача прибавити акт о условима заштите природе које издаје Завод.

Управљач може привремено или трајно ускратити сагласност уколико је индикован значајан неповољан утицај на природне вредности.

Физичко или правно лице које обавља или за чији рачун се обавља снимање фотографија, тонских и видеозаписа и филмова који се публикују односно приказују јавности, осим играних филмова, дужно је да један примерак снимљеног материјала достави Управљачу.

Члан 50.

Корисници Националног парка могу у имену правног лица, пословним актима, ознаци производа, реклами и друго користити име и знак Националног парка, као име и знак заштићеног добра/подручја, само уз претходно закључен уговор са Управљачем.

За коришћење имена и знака из става 1. овог члана Управљач наплаћује накнаду на основу Закона о накнадама за коришћење јавних добара, подзаконских аката и аката које он доноси.

X. ИСТРАЖИВАЧКИ И ОБРАЗОВНИ РАД

Члан 51.

На подручју Националног парка могу се вршити научна и примењена истраживања и образовне активности у природи у складу са законима и прописима који уређују област научних и примењених истраживања и образовања и

овим правилником.

Истраживања и образовне активности из става 1. овог члана допуштено је обављати на начин да се не изазову значајне неповољне промене или униште природне вредности као и да се не загади животна средина.

Члан 52.

За истраживања која могу имати утицај на вредности и обележја Националног парка носилац истраживања прибавља сагласност Управљача.

Да би прибавио сагласност из став 1. овог члана, носилац истраживања пријављује Управљачу планиране истраживачке радове и активности.

Пријава истраживања садржи меродавне податке о врсти, циљу, садржају, локацији, времену трајања, методама, средствима, опреми и алатима, руководиоцу и учесницима истраживања. У пријави се могу навести и услуге односно помоћ која се тражи од Управљача.

Уз пријаву истраживања прилаже се акт о условима заштите природе.

Уз пријаву истраживања прилаже се и дозвола ресорног Министарства, када се ради о риболову у научноистраживачке сврхе, истраживањима строго заштићених и заштићених врста, спелеолошким истраживањима и сл., односно дозвола другог министарства, када се ради о геолошким и другим истраживањима за чије извођење је прописана обавеза прибављања дозволе надлежног органа.

Сагласност из става 1. овог члана, коју управљач издаје у року не дужем од 7 дана од дана пријема пријаве, садржи упутство о примени услова и мера заштите природе и правила унутрашњег реда, посебне услове, ако их има, у вези места, времена и начина извођења радова, обезбеђења пратње чувара или другог лица, као и могућност и услове пружања тражених услуга.

Забрањено је истраживања из става 1. овог члана започети или изводити без прибављене сагласности Управљача.

Члан 53.

Управљач може у поступку издавања сагласности одредити друго време од оног које је наведено у пријави ако оцени да постоји ризик по природне вредности, безбедност и здравље људи, о чему обавештава подносиоца пријаве пре издавања сагласности.

Управљач из разлога наведених у ставу 1 овог члана или непоштовања прописаних услова може писмено наложити прекид истраживачких радова и активности.

Члан 54.

О истраживањима у области шумарства, пољопривреде и педологије, хидрологије, климатологије и метеорологије, животне средине, туризма, саобраћаја, енергетике, просторног и урбанистичког планирања, демографије, културних добара и у другим областима за која се по правилу не прибавља сагласност Управљача, потребно је да носилац истраживања благовремено писмено обавести Управљача.

Обавештење садржи исту врсту података као и пријава истраживања.

Управљач ће одмах, а најкасније у року од два дана пружити писмени одговор подносиоцу обавештења да је упознат са планираним истраживањима, могућностима пружања тражених услуга и помоћи, дати препоруке у вези поштовања правила унутрашњег реда и упутити подносиоца обавештења на евентуалну обавезу прибављање акта о условима заштите природе.

Забрањено је истраживања из става 1. овог члана започети или изводити уколико се о њима не обавести Управљач.

Носилац истраживања је дужан да након завршетка активности, најкасније у року од 180 дана од дана извршеног истраживања достави управљачу у одговарајућој форми резултате активности.

Члан 55.

Образовне активности на подручју Националног парка, као што су школа у природи, теренска настава и семинари и стручне екскурзије потребно је благовремено писмено пријавити Управљачу.

Активности из става 1. овог члана не могу започети пре него што Управљач потврди пријем пријаве тих активности.

Пријава намераваних образовних активности мора садржати релевантне податке о врсти, циљу, садржају, времену трајања, организатору, локацијама активности и броју учесника. У пријави се могу навести и услуге односно помоћ која се очекује од Управљача.

Управљач ће одмах, а најкасније у року од два дана писмено потврдити пријем пријаве образовних активности и обавестити подносиоца пријаве о посебним условима заштите природе и животне средине приликом обављања активности, ако их има, као и о могућностима и условима пружања тражених услуга или помоћи.

Члан 56.

У року од 15 дана по завршетку теренских истраживачких радова и образовних активности, носилац истраживања односно организатор образовних активности дужан је да Управљачу достави кратак извештај о току и главним резултатима спроведених истраживања и образовних активности.

О завршетку елабората односно публиковању резултата о извршеним истраживањима носилац истраживања дужан је да обавести Управљача у року од 15 дана као и да тај елаборат или публиковани рад достави Управљачу.

Онемо ко благовремено не поднесе извештај из става 1. односно не достави обавештење и елаборат или рад из става 2. овог члана, Управљач може ускратити сагласност за наредна истраживања односно обавештење и услуге за обављање образовних активности.

XI. ЧУВАРСКА СЛУЖБА

Члан 57.

Спровођење правила унутрашњег реда обезбеђује и непосредни надзор на подручју Националног парка врши чуварска служба.

Координацију послова организационих делова чуварске службе врши Руководилац Чуварске службе (у даљем тексту: Руководилац службе).

Чуварску службу чине, односно послове чуварске службе у својству лица са законским овлашћењима и обавезама непосредно обављају радници Чуварске службе - чувари заштићеног подручја (у даљем тексту: Чувари).

Чувар је за свој посао у чуварској служби непосредно одговоран Руководиоцу службе, а Руководилац службе је за свој посао у чуварској служби непосредно одговоран директору ЈП "Национални парк Тара".

Број чувара утврђује ЈП "Национални парк Тара" актом о систематизацији послова и радних места, а врста и обим конкретних послова које чувар обавља утврђује се уговором о раду или другим појединачним актом, у складу са законом.

Члан 58.

У вршењу службе Чувар има статус службеног лица.

За време службе, Чувар носи службену одећу и обележја у складу са Законом, подзаконским и интернима актима Управљача.

Члан 59.

Чувар за време службе може носити оружје.

Врсту, услове и правила ношења, употребе и начин чувања оружја утврђује Управљач у складу са Законом о оружју и муницији ("Службени гласник РС", бр. 20/15, 10/19 и 20/20).

Члан 60.

Чувар поседују службену легитимацију којом доказује идентитет, статус службеног лица и овлашћења у складу са Законом о заштити природе.

Чувар је дужан да у вршењу одговарајућих службених радњи претходно покаже службену легитимацију.

Службену легитимацију чувару издаје Управљач на обрасцу који прописује Министар.

О издатим легитимацијама Управљач води евиденцију.

Чувар који је престао да врши чуварску службу, дужан је да службену легитимацију у року од три дана од дана престанка службе врати Управљачу, коју ће Управљач одмах поништити и ту чињеницу унети у евиденцију из става 4. овог члана.

У случају губитка или нестанка службене легитимације чувар је дужан да о овоме одмах обавести Управљача.

Изгубљена или нестала легитимација оглашава се неважећом у "Службеном гласнику Републике Србије" и брише се из евиденције о издатим легитимацијама, а чувару се издаје нова легитимација.

Чувар мора имати положен стручни испит (уверење) за обављање послова чувања заштићеног подручја.

Члан 61.

Подручје Националног парка подељено је на чуварске реоне.

Рад чуварске службе организује се на терену тако што Чувар врши непосредни надзор и контролише спровођење правила унутрашњег реда на једном чуварском рејону.

Чуварски рејон у смислу овог правилника, чини део Националног парка који представља компактну целину у погледу конфигурације терена и могућности надгледања у коме се успешно обезбеђује унутрашњи ред и заштита.

Чувар је одговоран за унутрашњи ред и спровођење режима заштите на реону за који је задужен.

Чувар свакодневно врши обилазак делова реона или реон у целости.

Чувар има право и обавезу да изврши потребну службену радњу у било ком чуварском рејону на подручју Националног парка.

Рад Чуvara повремено и по потреби организује се у пару или са више чувара истовремено, кроз рад у сменама или дежурства, патролни обилазак и стационарне контроле или комбиновањем напред наведених метода, односно другом применом теренског рада, у зависности од потреба, ефикасности и економичности рада службе.

Управљач ће посебним актом утврдити и на погодан начин објавити чуварске реоне, са њиховим називима, површинама, именима чувара и одговарајућим графичким приказом.

Члан 62.

У вршењу чуварске службе, дужност Чуvara је да:

- 1) контролише спровођење правила унутрашњег реда и заштите природе,
- 2) прати односно надгледа кретање и активности Посетилаца и других Корисника, посебно: - градњу, реконструкцију и доградњу објеката, транспорт грађевинског материјала и друге радове који се у складу са законом сматрају изградњом објеката, - коришћење минералних сировина, односно камена, шљунка, песка, дробине и земље, - коришћење шума, односно сечу, крчење, кресање и паљење дрвећа, извлачење, одлагање и транспорт дрвних сортимената, сакупљање семена и др., - коришћење флоре и фауне, односно сакупљање и брање биљака, гљива и

животиња и њихових развојних облика и шумских плодова и др., - лов, гајење и коришћење дивљачи, - риболов, - употребу моторних возила и пловила, - постављање објеката на води и монтажних и привремених објеката, - улазак у зоне, места и објекте у којима је посета забрањена или ограничена, - камповање, логоровање, - ложење ватре на отвореном и примену правила и мера заштите од пожара, - организацију и одвијање спортских такмичења и других манифестација, - одлагање отпада;

3) прати стање биљних и животињских врста и других вредности Националног парка;

4) пружа помоћ и сарађује са локалним становништвом;

5) сарађује са носиоцима стварних права на непокретностима у Националном парку у циљу заштите природе, решавању имовинско-правних односа и накнади штете услед ускраћивања или ограничавања права коришћења и примене мера заштите;

6) прати, едукује и пружа помоћ, и потребне услуге Посетиоцима и другим лицима при обиласку и разгледању Националног парка или спровођењу истраживања и образовних активности;

7) контролише спровођење услова заштите природе и активности Корисника у складу са условима заштите природе;

8) сарађује са корисницима природних ресурса и привредним субјектима, посебно у области пољопривреде, водопривреде, енергетике, рударства и туризма;

9) сарађује са инспектором за заштиту животне средине и обавештава о стварима из његове надлежности;

10) сарађује се органом унутрашњих послова и према указаној потреби тражи његову помоћ;

11) сарађује са другим чуварским службама и другим инспекцијским службама из области њихове надлежности;

12) саставља записнике, обавештава и саставља извештаје о раду за Руководиоца службе и директора Националног парка;

13) благовремено обавештава други надлежни орган о извршењу забрањених односно противправних радњи које су регулисане прописима из надлежности тог органа и о њиховим извршиоцима уколико су познати;

14) обавља и друге послове у складу са законом и интерним актима Управљача.

Члан 63.

Када Чувар утврди или основано претпостави да је Посетилац, односно Корисник заштићеног подручја учинио радњу супротно правилима унутрашњег реда или мерама заштите природе прописаним у складу са законом, овлашћен је да:

1) легитимише лице затечено у вршењу недозвољених радњи, а лице затечено без личних исправа чији му идентитет није познат, приведе надлежном органу унутрашњих послова;

2) затражи да му лице предочи/покаже сагласност, дозволу, одобрење, пријаву радова, улазницу или други документ којим доказује статус Корисника, односно Посетиоца, и неко од права у вези радова и активности које обавља;

3) изврши преглед свих врста возила, пловних објеката и товара;

4) изврши сваки преглед, осим станова и других просторија за чији је преглед потребан судски налог, а посебно преглед: пртљага и личних ствари, улова и средстава за лов и риболов, алата и средстава за сакупљање биљака и животиња;

5) привремено одузме предмете и средства којима је извршен прекршај или кривично дело и предмете који су настали или прибављени извршењем таквог дела, укључујући делове и примерке живог и неживог света, као и да ове предмете, без одлагања, преда Управљачу заштићеног подручја ради чувања;

6) затражи успостављање претходног стања, односно нареди мере за спречавање и уклањање штетних последица, а посебно:

- привремено обустави и забрани радове и активности које се обављају без прописаних сагласности или одобрења у складу са Законом о заштити природе, подзаконским и интерним актима Управљача и овим правилником, или без услова Завода,

- забрани на лицу места радове и активности које се обављају противно одредбама овог правилника и правилима противпожарне заштите,

- нареди пуштање на слободу односно враћање у природу здравих и неповређених примерака животиња, уколико је то за њих безбедно.

Члан 64.

Када утврди радњу учињену супротно правилима унутрашњег реда или мерама заштите природе прописаним у складу са законом, Чувар саставља записник.

Садржај записника или опис који се уноси у записник је саопштавање битних чињеница, односно оног што је затечено, нађено, утврђено или на други начин прибављено и констатовано.

У садржај се обавезно уносе:

- подаци о извршиоцима недозвољене радње, а ако је извршилац непознат то се констатује уз основану претпоставку о могућем извршиоцу,

- начин, место и време извршења радње, средства и алати којима је радња извршена,

- подаци о затеченим и присутним лицима, сведоцима и другим расположивим доказима ако постоје,

- настала штета, документована што прецизнијим подацима и по могућству фотографијом или видео записом,

- подаци о одузетим предметима и средствима из члана 63. тачка 5) овог правилника.

Записник је састављен, у оноликом броју примерака колико захтева конкретна ситуација, потписан и уручен свим заинтересованим странама.

Управљач ће прописати образац записника из овог члана.

Члан 65.

О привремено одузетим предметима из члана 63. овог правилника, Чувар издаје потврду о одузетим предметима, са тачним подацима о врсти и количини.

Управљач обезбеђује услове за одржавање и чување привремено одузетих предмета и предузима радње за даље поступање са примерцима одузетих и нађених животињских или биљних врста, минерала, кристалних творевина, фосилних остатака и артефаката, укључујући њихово збрињавање до окончања поступка.

О привремено одузетим предметима Управљач води евиденцију са подацима о врсти, количини, разлогу привременог одузимања, лицу коме су предмети привремено одузети и Чувару који је предмете привремено одузео.

Члан 66.

Чувар у вршењу службе поступа стручно, ауторитативно и одговорно, у складу са овлашћењима која има, водећи посебно рачуна о угледу Управљача.

Чувар води дневник, односно евиденцију дневних активности, чији садржај прописује Управљач.

Члан 67.

Чувар полаже стручни испит у складу са програмом који прописује ресорно Министарство.

Управљач сам организује или на други начин обезбеђује обуку, стручно усавршавање и проверу знања и вештина Чуvara.

Члан 68.

Чувар је опремљен и радном одећом, средствима везе и превоза, потребним апаратима, инструментима, алатом и другом савременом опремом неопходном за успешно обављање послова, а према могућностима Управљача.

Члан 69.

На основу записника и обавештења Чуvara о учињеној забрањеној односно противправној радњи, Управљач сходно стеченим околностима, врсти дела и статусу починиоца подноси одговарајућу пријаву или захтев за покретање прекршајног поступка самостално или преко надлежних органа.

XII. ПРОТИВПОЖАРНА ЗАШТИТА

Члан 70.

На подручју Националног парка планирају се и спроводе мере заштите од пожара у складу са Законом о заштити од пожара, Законом о шумама, Законом о дивљачи и ловству и прописима донетим на основу тих закона, Планом управљања Националног парка и Плановима заштите од пожара.

Управљач доноси план заштите од пожара за подручје Националног парка.

Планом и програмом управљања Националног парка утврђују се приоритетни односно годишњи оперативни задаци противпожарне заштите.

Управљач ће на погодан начин објавити односно јавно истакнути изводе из планова заштите од пожара, са основним правилима противпожарне заштите и поставити одговарајуће ознаке на терену.

Корисници и Посетиоци дужни су да се приликом боравка на подручју Националног парка придржавају законских одредби, ознака и упутстава Управљача из области заштите од пожара.

XIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 71.

Надзор над применом овог правилника врши ресорно Министарство.

Члан 72.

Управљач ће извод из овог правилника, са основним правилима унутрашњег реда и забрањеним радњама/активностима истакнути на погодан и видан начин у насељима, туристичким центрима и локалитетима, објектима Управљача и на другим местима бројнијег окупљања и чешћег проласка Посетилаца и Корисника, као и на званичном интернет сајту и профилима на друштвеним мрежама.

Члан 73.

Ступањем на снагу овог правилника престају да важе: Правилник о унутрашњем реду у Националном парку Тара и Правилник о служби надзора у Националном парку Тара, донети на седници Управног одбора Јавног предузећа "Национални парк Тара" 23. децембра 1994. године.

Члан 74.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", уз претходно прибављену сагласност ресорног Министарства.

Број 1074/5

У Бајиној Башти, 29. јула 2021. године

Председник Надзорног одбора,
Предраг Петровић, с.р.